

KUTSESTANDARD

Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Maastikuarhitektuur on eriala, mis tegeleb maastiku (välisruumi) ruumilise kujundamise ja kavandamisega (maastikuplaneerimisega Euroopa maastikukonventsiooni mõistes). Maastikuarhitektuuris käsitletakse maastikku sarnaselt Euroopa maastikukonventsioonile, mille kohaselt mõistetakse maastikku ruumina, mis on tekkinud looduslike tegurite ja/või inimese tegevuse tulemusena. Maastikuarhitektuuri objektiks on maastik ehk kogu välisruum ning maastikuarhitekt tegeleb nii ehitatud, ehitatava kui ka looduskeskkonnaga kõikjal, olenemata selle tegelikust seisundist või juriidilisest staatusest. Maastikuarhitekti ülesanne on maastike edendamiseks, loomiseks või taastamiseks vajalike meetmete ning tegevuste kavandamine.

Käesolevas standardi mõistes on maastikuarhitektuurne ehitusprojekt nii eraldiseisev maastikuarhitektuurse objekti ehitusprojekt kui ka mistahes ehitusprojekti maastikuarhitektuurne osa (sh asendiplaan).

Maastikuarhitekti töö eesmärk on maastiku ruumilise terviklahenduse väljatöötamine, võttes seejuures arvesse kultuurilisi (sh tehnoloogilisi, tehnilisi, kunstilisi jt), sotsiaalseid, majanduslikke ja ökoloogilisi aspekte. Maastikuarhitekti kutset omavad isikud on võimelised mõistma ja vahendama asjast puudutatud osapoolte vajadusi seoses ruumilise planeerimisega, maastikuarhitektuurse projekteerimisega, ehitamisega, kultuuripärandi säilitamisega ja väärtustamisega ning loodusliku tasakaalu hoidmisega. Oma töös lähtub maastikuarhitekt kutse-etikast ning heast planeerimis-, projekteerimis- ja ehitustavast.

Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7 töötab maastikuarhitektuursete objektidega avalikus või poolavalikus ruumis volitatud maastikuarhitekti juhendamisel või piiratud vastutusulatuses ning mitteamaliku ruumi objektidega iseseisvalt.

Maastikuarhitekti kutsealal on lisaks diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7-le järgmised kutsed:

Volitatud maastikuarhitekt, tase 7 on spetsialist, kes on võimeline iseseisvalt ja omal vastutusel koostama, hindama ja juhtima maa- ja veealade, linnade ja teiste asulate ruumiliste planeeringute ja maastikuarhitektuursete ehitusprojektide terviklahendusi ning hindama ehitatud keskkonda.

Volitatud maastikuarhitekt on võimeline andma tavapäraseid eksperthinnanguid oma erialal. Vajadusel osaleb maastikku puudutavate kohalike võistluste žüriides ning on võimeline töötama riigi ja kohalike omavalitsuste asutustes vastava ala asjatundjana.

Volitatud maastikuarhitekt-ekspert, tase 8 on tippspetsialist, kellel on doktorikraad või muu sellega võrreldav akadeemiline kraad või on ta rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik, kes on võimeline iseseisvalt ja omal vastutusel koostama, hindama ja juhtima maa- ja veealade, linnade ja teiste asulate ruumiliste planeeringute ja maastikuarhitektuursete ehitusprojektide terviklahendusi ning hindama maastikku ja ehitatud keskkonda. Töötab välja uusi meetodeid tööülesannete lahendamiseks.

Volitatud maastikuarhitekt-ekspert tase 8 on võimeline andma keerulisemaid eksperthinnanguid oma erialal ja osalema rahvusvaheliste arhitektuurivõistluste žüriides. On võimeline töötama riigi ja kohalike omavalitsuste asutustes ning ülikoolis vastava ala tippspetsialistina.

A.2 Tööosad

A.2.1 Maastikuarhitektuursete ehitusprojektide koostamine selle kõigis staadiumites

A.2.2 Planeeringu maastikuarhitektuurse osa koostamine kõigis planeeringu liikides

A.2.3 Maastiku uurimine ja hindamine

A.2.4 Maastikuholduskavade ja/või kaitsekorralduskavade koostamine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Maastikuarhitekti töö toimub valdavalt büroos, kuid ka välitingimustes objektidel, ametiasutustes ja mujal. Töö on üldjuhul loominguine ja võib olla periooditi vaimselt pingeline. Töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt. Töö on mõeldud füüsilist pingutust nõudev, toimudes igal aastaajal erinevates looduslikes tingimustes ja ilmastikuoludes ning kokku puutudes erinevate sotsiaalsete keskkondadega.

A.4 Töövahendid

Diplomeeritud maastikuarhitekt kasutab oma töös tavapäraseid bürootöövahendeid, mitmesuguseid kommunikatsioonitehnikaid, kontori- ja projekteerimistarkvara, kaarte ning maketeerimisvahendeid. Samuti välitöös kasutatavaid mõõte- ja fikseerimisvahendeid (nt fotokaamera, klupp, kõrgus- ja kaugusmõõtja jt).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Vaimsed võimed: ruumitaju ning ruumi ettekujutamise ja komponeerimise võime, loominguine mõtlemine, visuaalne mälu, loogiline mõtlemine ja üldistusvõime, iseseisvus ja otsustamisjulgus, vastutusvõime ja täpsus, koostöö- ja empaatiavõime, suhtlemisoskus ja pingetaluvus, saavutusvajadus, ilumeel ja hea maitse.

Kehalised võimed: nägemine, kuulmine ja mõõduka füüsilise koormuse taluvus.

Iseloomujooned: kohanemisvõime, stressitaluvus, koostöövõime, õppimisvõime, vastutusvõime, usaldusväärsus, emotsionaalne stabiilsus, korrektsus, enesedistsipliin, suhtlemisvalmidus, sotsiaalsus, loominguilisus, otsustusvõime ja iseseisvus, saavutusvajadus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Diplomeeritud maastikuarhitekt on erialase magistrikraadiga või sellega võrdsustatud haridusega isik.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Kutsestandardi koostamise ajal töötavad maastikuarhitektid järgmistel ametikohtadel: maastikuarhitekt, linnaaednik, planeerija, looduskaitse spetsialist, projekteerija, konsultant, linna maastikuarhitekt, vallaarhitekt, arhitekt, arhitekt-planeerija, haljastusinsener.

Kutsestandardi koostamise tööühm soovib kasutada järgmisi ametinimetusi: maastikuarhitekt, maastikuarhitekt-konsultant, maakonna maastikuarhitekt, linna maastikuarhitekt, valla maastikuarhitekt, maastikuarhitekt-planeerija.

A.8 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks

Kutseala reguleerivad rahvusvahelised dokumendid:

- Definition of the profession of landscape architect for the International Standard Classification of Occupations. International Labour Office, Geneva. Final Version approved by the World Council 2003, Banff, Canada of the International Federation of Landscape Architects, IFLA.

<http://www.iflaonline.org/images/PDF/landscapeArchi/ladeffinalversion30.pdf>

- ILO Resolution concerning updating the International Standard Classification of Occupations

http://www.iflaonline.org/images/PDF/landscapeArchi/Update_ILO_Nov2008.pdf

- Redrafted Definition of ISCO-08 unit group: Landscape Architect. September 2009

http://www.iflaonline.org/images/PDF/landscapeArchi/2162_las_updated_september2009.pdf

- IFLA Charter for landscape architectural education (with EFLA addenda) (15.08.2005) <http://europe.iflaonline.org/images/PDF/education/iflacharterforlaeducationeflaaddenda.pdf>

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 – B.2.4 ja B.2.5 (lähivad kompetentsid) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Maastikuarhitektuursete ehitusprojektide koostamine selle kõigis staadiumites	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) lähtudes mitteavalikku ruumi käsitleva projekti eesmärgist selgitab välja ja analüüsib kohta, kasutajate vajadusi, tellija võimalusi ning pärast lähteülesande täpsustamist koostab projekteerimise tegevuskava; osaleb avaliku ja poolavaliku ruumi lähtetingimuste analüüsi ja projekteerimise tegevuskava koostamisel; 2) loob lähteülesandest tulenevalt visiooni, ruumilisi kontseptsioone ning erinevaid eskiislahendusi, rakendades võimalikult avarat kujutlusvõimet ning leides funktsionaalselt, sotsiaalselt, ökoloogiliselt, konstruktiivselt, esteetiliselt ja majanduslikult tasakaalustatud lahenduse; osaleb avalikku ja poolavalikku ruumi käsitlevate kontseptsiooni(de) ja eskiisi(de) koostamisel; 3) lähtudes eskiisist koostab ehitusprojekti eel-, põhi- ja tööprojekti maastikuarhitektuursed lahendused vajalikus mahus ja vastastikus koostöös teiste ehitusprojekti osadega, tagades ruumilise lahenduse terviklikkuse kogu projekteerimise ja ehituse käigus; osaleb avalikku ja poolavalikku ruumi käsitleva ehitusprojekti koostamisel; 4) saab aru osapoolte vajadustest ja leiab mõistlikud lahendused kooskõlastamisel üleskerkinud sisulistele probleemidele; osaleb avaliku ja poolavaliku ruumi käsitleva ehitusprojekti kooskõlastamise protsessis; 5) vormistab avalikku, poolavalikku kui ka avalikkusele suletud ruumi käsitleva projektdokumentatsiooni graafilise ja tekstilise osa selgelt, loetavalt ja arusaadavalt, kasutades selleks sobivaid tehnilisi vahendeid; 6) dokumentide vormistamisel kasutab korrektset eesti keelt ja erialast terminoloogiat; 7) teostab autorijärelevalvet oma autoriõiguse kaitseks ning kontrollib ehitise vastavust projektdokumentatsioonile; vajadusel täpsustab ja täiendab ehitusprojekti ehitusprotsessi jooksul; 8) koostab vajadusel hooldus- ja kasutusjuhendid. Teadmised: 1) valdab maastiku (välisruumi) kujunemise, loomise ja toimimise põhimõtteid; 2) valdab graafika- ja tekstitöötlusprogramme (visualiseerimis- ja sõnastamisoskus); 3) valdab projekteerimisprotsessi üldpõhimõtteid ja tunneb projekti staadiumist tulenevaid nõudeid. Hindamismeetod (id): Vestlus koos valikuga koostatud töödest.	
B.2.2 Planeeringu erialase osa koostamine kõigis planeeringu liikides	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) osaleb töörühma liikmena planeeringuala analüüsil, arvestades selle kultuurilise (sh ajaloolise), loodusliku, majandusliku ja sotsiaalse keskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ning vajadusi. osaleb planeeringu ruumiliste võimaluste ja piirangute väljaselgitamisel, arvestades võimalikult paljude ühiskonnaliikmete huvide ja vajadustega; 2) vormistab ruumilisi visioone ja planeeringute eskiislahendusi; 3) osaleb töörühma liikmena välja valitud eskiislahendusest lähtudes ruumilise terviklahenduse koostamises, mis loob eeldused tervikliku keskkonna tekkimiseks, on kooskõlas nii planeeringu teiste osade kui ka ümbritseva (linna) maastikuga; 4) osaleb planeeringu lahenduse kooskõlastamise ning avalikustamise protsessis; koostöös töörühma liikmetega arvestab ja tasakaalustab ruumiliste lahenduste kaudu huvitatud osapoolte (sh kasutajate, omanike, omavalitsuste, riigiasutuste, avalikkuse) põhjendatud huvisid; 5) vormistab planeeringu lahenduse graafilise ja tekstilise osa selgelt, loetavalt ja arusaadavalt kasutades selleks sobivaid tehnilisi vahendeid; dokumentide vormistamisel kasutab korrektset eesti keelt ja erialast terminoloogiat. Teadmised:	

1) valdab maastiku (välisruumi) kujunemise, loomise ja toimimise põhimõtteid; 2) valdab graafika- ja tekstitoetusprogramme (visualiseerimis- ja sõnastamisoskus); 3) valdab planeerimisprotsessi üldpõhimõtteid ja tunneb planeeringu täpsusastmest tulenevaid vajadusi.	
Hindamismeetod (id): Vestlus koos valikuga koostatud töödest.	
B.2.3 Maastiku uurimine ja hindamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) osaleb vastavalt vastutava spetsialisti poolt valitud metoodikale koosluste (nt taimekoosluste jne) ja/või taksonoomiliste üksuste (nt liikide, vormide, sortide jne) ning vajadusel ka nende seisukorra, perspektiivsuse jm määramisel; vajadusel teeb koostööd ekspertidega (nt dendroloog, botaanik, ökoloog, arborist, aednik jne); teeb välitööd; 2) osaleb vastavalt vastutava spetsialisti poolt valitud metoodikale maastiku ja/või maastiku objekti kultuuriloolise kujunemise uurimisel ja selle väärtuste määramisel; vajadusel teeb koostööd ekspertidega (nt ajaloolane, arheoloog, restauraator jne); teeb väli- ja arhiivitööd ja kaardianalüüsi; 3) osaleb vastavalt vastutava spetsialisti poolt valitud metoodikale maastiku ruumilisi, kultuurilisi, ökoloogilisi, sotsiaalseid, funktsionaalseid, esteetilisi jm tahkude uurimisel; vajadusel teeb koostööd ekspertidega (nt geograaf, sotsioloog, ajaloolane jne); teeb välitööd.	
Teadmised: 1) tunneb maastiku kujunemise ja toimimise põhialuseid; 2) teab ja tunneb maastikuobjektide üldtunnustatud uurimisviise ja meetodeid; 3) tunneb taimmaterjali ja kultuurilugu.	
Hindamismeetod (id): Vestlus koos valikuga koostatud töödest.	
B.2.4 Maastikuhoolduskavade ja/või kaitsekorralduskavade koostamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) osaleb vastavalt vastutava spetsialisti poolt valitud metoodikale lähteandmete kogumisel, välitööde kavandamisel ja tegemisel; osaleb tulemuste analüüsil ja nende põhjal kava väljatöötamisel, arvestades olemasolevaid väärtusi (sh ruumilisi, kultuurilisi, esteetilisi, ökoloogilisi jne) ning osapoolte huvisid.	
Teadmised: 1) tunneb maastiku kujunemise ja toimimise põhialuseid; 2) teab ja tunneb maastikuobjektide üldtunnustatud uurimisviise ja meetodeid; 3) orienteerub kaitsekorraldust reguleerivas seadusandluses; 4) tunneb taimmaterjali ja kultuurilugu.	
Hindamismeetod (id): Vestlus koos valikuga koostatud töödest.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) oskab luua terviklikke ja tasakaalustatud ruumilisi lahendusi, seostades nende esteetilise ja tehnilise kvaliteedi loodus- ja ehitatud keskkonna väärtustega ning kultuurilise ja ajaloolise kontekstiga; 2) mõistab ja arvestab inimese suhet ehitatava keskkonnaga ja ehitatava keskkonna suhet olemasoleva keskkonnaga, arvestades maastiku (välisruumi) vastavust inimese ja eluslooduse vajadustele; 3) analüüsib välis- ja siseruumi suhteid, avaliku, poolavaliku ja mitteavaliku ruumi seoseid erinevates asustustüüpides; 4) lähtub kvaliteetse maastiku loomisel arusaamisest, et ruumiline planeerimine, ehituslik projekteerimine, ehitamine, ehitiste kasutamine ja keskkonna säilitamine on ühtne järjepidev tervikprotsess; 5) mõistab ja rakendab alusuuringute ja siduserialadel kasutatavaid meetodeid lähtetingimuste ja ruumiliste lahenduste koostamisel; 6) tunnetab valikuvõimaluste paljusust, katsetab, analüüsib ja hindab erinevaid ruumilisi lahendusi, teeb järeldusi ja valikuid, mis toetuvad piisavale teoreetilisele, loomingulisele ja praktilisele alusele;	

- 7) mõistab ja arvestab funktsionaalseid seoseid ruumilises planeerimises ja maastikuarhitektuurses projekteerimises;
- 8) tunneb ja rakendab erinevaid insenerteadmisi tasemel, mis võimaldab püstitada ülesandeid planeeringute ja ehitusprojektide eri osade koostajatele;
- 9) arvestab maastiku kasutajate vajadusi, ühildades neid võimaluste ja piirangutega ning jätkusuutliku arengu põhimõtetega;
- 10) kasutab planeerimis-, projekteerimis- ja juhtimisprotsessis enamlevinud kommunikatsioonivahendeid;
- 11) mõistab maastikuarhitekti kutse ühiskondliku rolli olemust, arvestab sotsiaalsete teguritega ja järgib oma tegevuses kutse-eetika nõudeid;
- 12) on valmis aktiivselt osalema kodanikuühiskonnas ning suhtub sallivalt hoiakute ja väärtuste mitmekesisusse;
- 13) osaleb meeskonnatöös, suhtub austusega kolleegidesse ja tunneb töökultuuri;
- 14) tajub ruumi ja näeb ruumi muudatuste mõju ajateljel;
- 15) visualiseerib ja sõnastab ruumilisi arengustenaariume ja tulevikulahendusi.

Teadmised:

- 1) maastikuarhitektuuri ning selle siduserialade ajalugu ja teooriad;
- 2) ruumikompositsiooni põhimõtted, ökoloogilised protsessid;
- 3) linnaehituse ja maastikuarhitektuuri tüpoloogia;
- 4) arhitektuuriga seotud reaal- ja ehitusteaduste, -tehnikate ja -tehnoloogiate alused;
- 5) ruumilist arengut suunavad, planeerimist ja ehitiste projekteerimist reguleerivad ning teised valdkonnaga seonduvad õigusaktid;
- 6) teadmised põhilistest seostest inimese ning tema füüsilise ja sotsiaalkultuurilise keskkonna vahel; üldine arusaamine aegade jooksul toimunud väärtuste, suhtumiste, uskumuste ja käitumiste muutustest;
- 7) teadmised meie kultuurimaastike tekkimisest ja nende muutustest aja jooksul;
- 8) teadmised erinevatest maakasutustüüpidest, nende arengust läbi aegade, nende sisemisest toimimisest ja nende territoriaalsetest nõudmistest, omavahelistest mõjudest ning sobivustest;
- 9) teadmised ja oskused inventeerimiseks, maastikele ning vaatamisväärsustele hinnangu andmiseks, geograafilise infosüsteemi kasutamiseks ja arvutite kasutamiseks nii kujunduses kui ka planeerimisprotsessis;
- 10) majandus- ja ettevõtluskeskkond ning nende üldised arengusuunad;
- 11) teadmised looduslike süsteemide füüsilistest ja biotilistest alustest ning võime tunnustada nende olemuslikku ja potentsiaalset väärtust;
- 12) teadmised taimebioloogilistest teadustest (sh botaanika, dendroloogia, fütopatoloogia);
- 13) teadmised keskkonnateadustest, maastikuteadusest, geodeesiast ja topograafiast, mullateadusest;
- 14) teadmised sotsiaalteadustest;
- 15) maastiku hoolduse kavandamine;
- 16) maastike taastamine, rekonstrueerimine, restaureerimine.

Hindamismeetod (id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	22-19062017-1.9/2k
2. Kutsestandardi koostajad	Mart Hiob, Artes Terrae OÜ, Eesti Maastikuarhitektide Liit Katrín Koov, Eesti Kunstiakadeemia Andres Levald, Eesti Arhitektide Liit, E-Konsult OÜ Toomas Muru, Eesti Maaülikool, Eesti Maastikuarhitektide Liit Nele Nutt, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Maastikuarhitektide Liit Sulev Nurme, Artes Terrae OÜ, Eesti Maastikuarhitektide Liit Sirle Salmistu, Eesti Maastikuarhitektide Liit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Arhitektuuri, Geomaatika, Ehituse ja Kinnisvara Kutsenõukogu

4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	19.06.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	15.05.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	2
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2162 Maastikuarhitektid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Hispaania keeles	arquitecto paisajista / arquitecto del paisaje
Inglise keeles	Landscape architect, level 7
Prantsuse keeles	architecte paysagiste
Saksa keeles	landschaftsarchitekt
Soome keeles	maisema-arkhitekt
Vene keeles	ландшафтный архитектор
C.3 Lisad	
Lisa 1 Töösad ja tööülesanded	
Lisa 2 Kutsealased terminid	
Lisa 3 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 4 Keelte oskustasemete kirjeldused	